

Hva vet du om Messen?

Hei! Stopp litt nå!

Dette må være feil! Det er sakramentene vi snakker om nå og ikke messen.

Neida 😊 Det er ikke feil! Du skjønner...

Messen er, som du kanskje har hørt eller skjønnet, det vi kan kalle sentrum i en katolikkens liv. Man deltar i messen for å være sammen med Gud og med Jesus i eukaristien (kommunionen). Messen er likevel enda mer enn selve kommunionen. Du husker sikkert at kommunionen foregår mer mot slutten av messen? Før dette skjer det mye. Visste du for eksempel at fem av de syv sakramentene kan (og noen skal) feires i en messe? Det er derfor det aller først kan være viktig å sørge for å ha god oversikt over selve messen.

Greier dere f.eks. å plassere disse viktige hovedmomentene fra messen i riktig rekkefølge?

Hva skjer NÅR i messen??

- A – Sanctus** (Hellig, hellig, hellig er Herren ...)
- B – Gloria** (Ære være Gud i det høyeste ...)
- C – Kommunion**
- D – Trosbekjennelsen**
- E – Preken**
- F – Fader Vår**
- G – Offertorium** (Brød og vin bæres frem)
- H – Eukaristisk bønn**
- I – Velsignelse**
- J – Evangelielesning**
- K – Forbønner**
- L – Inngangsprosesjon**
- M – Korsets tegn**
- N – Kyrie** (Herre, miskunne deg / Kristus, miskunne deg)
- O – Agnus Dei** (Guds Lam, som tar bort ...)

Sett bokstavene i den rekkefølgen de kommer i messen her:

- 1 =
- 2 =
- 3 =
- 4 =
- 5 =
- 6 =
- 7 =
- 8 =
- 9 =
- 10 =
- 11 =
- 12 =
- 13 =
- 14 =
- 15 =

Messens kan deles som regel inn i fire hoveddeler

Innledende riter: Presten (ofte sammen med noen ministranter) kommer inn i kirken. Vi lovpriser Gud (synger salmer) i det messen begynner og vi gjør korsets tegn både i det vi kommer inn i kirken, som er Guds hus.). Presten hilser alteret, inntar sin plass på andre siden av alteret og gjør korsets tegn sammen med oss. Så ber vi om tilgivelse for våre synder (syndsbekjennelsen og Kyrie). Deretter lovpriser vi Gud enda mer ved å repetere de ordene englene sang til hyrdene på marken etter at Jesus ble født (Gloria in excelsis Deo). Den siste delen av de innledende ritene er en bønn presten ber kalt Kirkebønnen.

Ordets liturgi: Nå kommer noen vanlige kirkegjengere (legfolk) opp til prekestolen, og vi hører så fra Bibelen. Mellom de to første lesningene, som er fra Det gamle testamentet, hører vi ofte en liten sang (som også kan leses) med et slags refreng som menigheten er med på. Dette er en av Bibelens salmer. Så synges Alleluia, og presten (eller en Diakon¹) leser fra et av evangeliene (en av de fire bøkene i Det nye testamentet som handler om Jesus og Jesu liv). Etter dette holder presten en preken for å forklare det vi har hørt lest fra Bibelen (dagens tema, om du vil), for det er ikke alltid like lett å forstå det som står i Bibelen. Til denne delen av messen fremsier vi alle sammen trosbekjennelsen, og til slutt har vi felles forbønner.

*Henger du med så langt? Bra! Eller... Du er litt forvirret-? Vel, det er en stund til du skal konfirmeres, og det er ganske lenge siden du gikk til førstekommunionsundervising (for de fleste av dere), så det kan være helt normalt at dere ikke husker gangen i messen. Så lur du kanskje på **hvorfor vi stoppet opp akkurat her i messen-? Messen fortsetter jo!** Ja! Det gjør den! Men, akkurat her vi stoppet nå – sånn ca. der hvor trosbekjennelsen skal sies, så hender det faktisk at hele messen stopper opp litt hvis det er dåp, konfirmasjon, vielse (ekteskap) eller ordinasjon. I noen av disse tilfellene kommer trosbekjennelsen i form av spørsmål og svar, der presten spør kandidaten(e) og alle i kirken om de «forsaker djevelen», «tror på Gud...» osv., hvorpå vi svarer «Ja, vi forsaker!» og «Ja, vi tror!». En dåp innledes ofte i forbindelse med de innledende ritene til messen, mens selve døpingen av barnet foregår rett etter trosbekjennelsen.*

Den eukaristiske liturgi: Nå skal presten og ministrantene snart i gang med å forberede kommunionen. Det skjer når noen (ofte noen legfolk, kanskje familier eller barn som forbereder seg til førstekommunion) bringer offergavene (brød og vin) opp til alteret. Disse blir ofte oppbevart nederst i kirken et sted i den første delen av messen, og må bæres frem til alteret under der presten står og tar dette imot. Denne delen av messen kalles «offertoriet», og det kommer av det latinske ordet «offerō» som nettopp betyr 'å bære frem'. Oret der presten står og tar disse imot slik at han kan begynne kommunionsforberedelsene. Ofte synges en salme mens presten gjør de første kommunionsforberedelsene. Det er også vanlig at det blir samlet inn kollekt under offertoriet.

¹ YOUCAT Katekismen: Se i morgen på side 88 og også på # 255 (side 145).

Snart står presten ved alteret med ansiktet vendt mot menigheten (se bildet til venstre her), menigheten reiser seg, og hovedforberedelsene til kommunionen er i gang. Først ber presten over offergavene. Så kommer han i gang med høydepunktet for messefeiringen, der brød og vinen etter hvert blir forvandlet til Jesu legeme og Jesu blod. Her er menigheten med på en del korte svar, slike som «Og med din Ånd» og «Amen». Veldig snart kommer bønnen «Fader Vår», men før denne bønnen synges «Sanctus» som lovpriser Gud og sier hvor hellig Han er. Etter Fader Vår-bønnen, synger vi «Agnus Dei» (som betyr Guds Lam, et navn som har blitt gitt til Jesus, som er offerlammet²).

Rett før vi får lov til å gå opp til alteret for å motta kommunien, sier vi:

«Herre, jeg er ikke verdig at du kommer under mitt tak. Men si bare ett ord, så blir min sjel helbredet.»

Hvis det er feiring av førstekommunion er det mest vanlig at de barna (eller voksne) som skal motta kommunien for første gang går først frem. Dette gjøres ofte ganske høytidelig. Noen har egen knelebank til førstekommunikantene, og det er ofte pyntet flott i kirken, spesielt med blomster til en førstekommunionsfeiring.

Avsluttende ritus: Etter kommunionen synges det ofte en salme og presten ber den siste fellesbønne for messen som rett og slett heter slutningsbønne. Hvis det er kunngjøringer, så kommer dette etter slutningsbønne. Så reiser menigheten seg og presten avslutter messen ved å velsigne menigheten, og helt til slutt si «Messen er til ende, gå med fred.», hvorpå vi alle svarer «Gud være lovet!».

Som du ser, kan faktisk fem av sakramentene våre feires i en messe. Skriftemålet og sykesalving er de to eneste som ikke kan gjennomføres i forbindelse med messen.

² Dette kommer vi tilbake til i Samling 7, YOUCAT kap. 5.

En enklere fremstilling av messen

Messeperlene

I økt 3 i Samling 7 finner du en instruksjon til hvordan å lage et armbånd som kalles «Messearmbåndet». Her hjelper hver perle deg å huske de forskjellige deler av messen. Her er det perlenes farge, perlenes plassering i forhold til hverandre samt en litt annen inndeling som kan gjøre det lettere å huske messens innhold. Hvis det hjelper deg å huske messen, så er det supert! Det er helt ok å lage messearmbåndet nå hvis dere ønsker det.

LILLA = Forberedelsesperlen → Vi forbereder oss til messen ved å lovprise Gud (salme), viser at vi tror ved å gjøre korsets tegn og be om tilgivelse for våre synder (Syndsbekjennelsen og Kyrie).

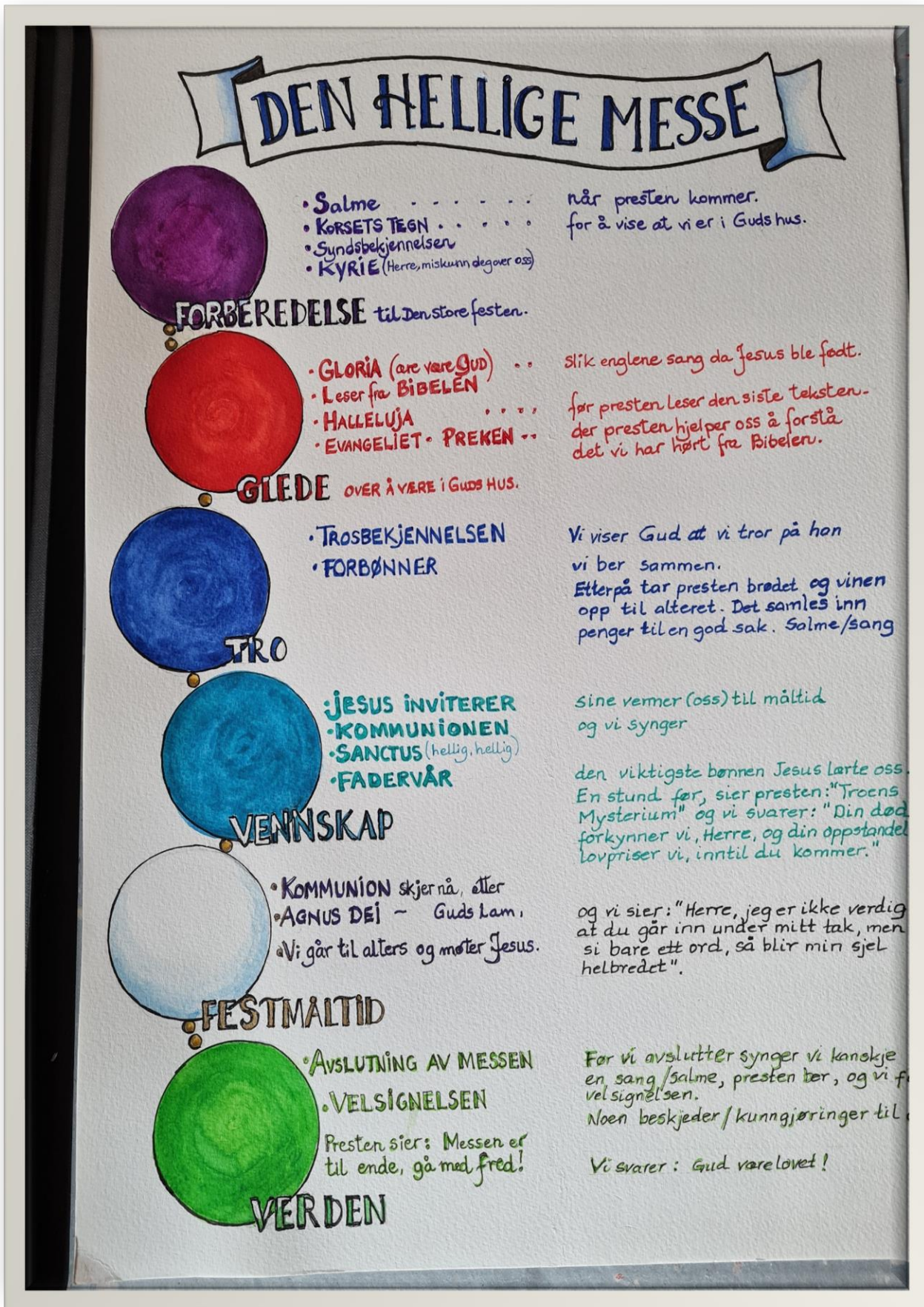
RØD = Gledesperlen → Vi minnes at Jesus ble født ved å lovprise Gud med **Gloria**, de samme ordene som englene sang til hyrdene på marken. Da er vi også klare for å lytte til Guds ord fra Bibelen. Da kommer det **2 lesninger** fra Det gamle testamentet, og så **evangelieteksten** som ofte presten selv leser for oss. Mellom lesningene synges en kort salme ofte ledet av en forsager, nemlig **gradualet**, og før evangeliet synges **Alleluia** og et kort vers (en setning) som har noe med evangelieteksten å gjøre. Så hjelper presten oss å forstå det vi har hørt fra Bibelen i sin **preken**.

BLÅ = Trosperlen → Rett etter prekenen, bekjenner vi vår tro ved å fremsi **trosbekjennelsen** (credo). Dette etterfølges av **forbønner**, som er hele menighetens felles bønner.

TURKIS = Vennskapsperlen → Nå inviteres vi til å forberede oss til måltidet med Jesus (altså kommunion). **Offergavene** (vin og brød bæres frem). Det er dette vi kaller **Offertorium**, og nå kommer presten i gang med selve eukaristien. I løpet av denne eukaristiske forberedelsen synges blant annet **Sanctus** (Hellig, hellig) og bønnen Jesus selv lærte oss, **Fader Vår**, bes.

HVIT = Festperlen → Dette er selve kommunionen. Like før vi skal opp for å motta denne, sier eller synger vi **Agnus Dei**, der vi erkjenner at Jesus er Guds offerlam for oss, og vi ber Jesus om å se i nåde til oss; at vi kan bli verdige nok til delta i eukaristien. Dette bekjenner vi også – vår uverdighet – i det vi sier «**Herre, jeg er ikke verdig at du kommer under mitt tak. Men si bare ett ord, så blir min sjel helbredet.**».

GRØNN = Verdensperlen → Messen går mot slutten. Vi har mottatt visdom fra Bibelen, fremsagt vår tro og våre felles bønner. Kanskje har vi til og med overvært en dåp, en opptakelse eller konfirmasjon, eller en førstekommunion. Aller viktigst har uansett vårt eget møte med Jesus i kommunionen vært. Etter å ha sunget en salme til, deltatt i slutningsbønnen ledet av Presten og kanskje sunget en salme til eller to, svarer vi «Gud være lovet!» i det presten sier «Messen er til ende, gå med fred!». Nå er vi klare til å gå ut i verden og være gode kristne forbilder.

Messeperlene er et prosjekt som ble startet i Den katolske kirken i menigheten i Tønsberg like før dette YOUCAT-opplegget kom på trykk. I skrivende stund har vi kun denne håndlagete skisse av messeperlene. Kanskje lages det mer materiell knyttet til dette opplegget etter hvert.

<h1>Selve quizen </h1> <h2>Sakramentene og Messen</h2> <p>Noen spørsmål kan ha flere enn ett svar.</p>		A	B	C
1	Dette bordet kalles ...	Offerbordet	Alteret	Celebrant-bordet
2	Denne brukes til ...	Håndvask	Votivlys	Dåp
3	Dette kalles ...	Et kors	Et tabernakel	Et krusifiks
4	Dette kalles ...	Tabernakel	Krusifiks	Via Dolorosa
5	Dette kalles ...	Påskelyset	Evighetslampen	Votivlys
6	Dette kalles ...	Tabernakel	Krusifiks	Røkelseskar
7	Dette kalles ...	Påskelyset	Votivlys	Evighetslampen
8	Dette kalles ...	Hostien	Jesu legeme	Messeofferet
9	Dette kalles ...	Bibelen	Messeboken	Salmeboken
10	Dette kalles ...	Vaskefat	Tabernakel	Døpefont
11	Dette kalles ...	Påskelys	Votivlys	Røkelseskar
12	Hvilke to sakramenter kan ikke feires i en messe?	Dåp og Kommunion	Skriftemål og Ekteskap	Sykesalving og Skriftemål
13	Med unntak av førstekommunion og selve eukaristien, hvor i messen er det vanligst at sakramentsfeiringene foregår?	Før ordets liturgi	Etter trosbekjennelsen	Rett etter kommunion
14	Hva kalles den delen av messen der vi blant annet hører fra Bibelen?	Ordets liturgi	Den eukaristiske liturgi	Innledende riter
15	Hvor i messen sies trosbekjennelsen?	Som regel rett etter preken.	Som regel etter kommunion.	Som regel etter Gloria.
16	Hvilket sakrament igangsettes ofte helt i begynnelsen av messen?	Konfirmasjonen	Vielsen (ekteskap)	Dåpen
17	Hva skjer med trosbekjennelsen når det er dåp og konfirmasjon (ofte også under førstekommmnion)?	Den deles opp i spørsmål og svar.	Den utelates	Den flyttes til slutten av messen.
18	Hvilke sakramenter må (bør) forettes av en biskop?	Dåp og Førstekommunion	Konfirmasjon og Ordinasjon	Ekteskap og Skriftemål

FASIT Sakramentene og Messen Noen spørsmål kan ha flere enn ett svar.		A	B	C
1	Dette bordet kalles ...		Alteret	
2	Denne brukes til ...	Håndvask		
3	Dette kalles ...			Et krusifiks
4	Dette kalles ...	Tabernakel		
5	Dette kalles ...		Evighetslampen	
6	Dette kalles ...			Røkelseskar
7	Dette kalles ...	Påskelyset		
8	Dette kalles ...	Hostien	Jesu legeme	Messeofferet
9	Dette kalles ...		Messeboken	
10	Dette kalles ...	Vaskefat		
11	Dette kalles ...		Votivlys	
12	Hvilke to sakramenter kan ikke feires i en messe?			Sykesalving og Skriftemål
13	Med unntak av førstekommunion og selve eukaristien, hvor i messen er det vanligst at sakramentsfeiringene foregår?		Etter trosbekjennelsen	
14	Hva kalles den delen av messen der vi blant annet hører fra Bibelen?	Ordets liturgi		
15	Hvor i messen sies trosbekjennelsen?	Som regel rett etter preken.		.
16	Hvilket sakrament igangsettes ofte helt i begynnelsen av messen?			Dåpen
17	Hva skjer med trosbekjennelsen når det er dåp og konfirmasjon (ofte også under førstekommunion)?	Den deles opp i spørsmål og svar.		
18	Hvilke sakramenter må (bør) forettes av en biskop?		Konfirmasjon og Ordinasjon	

GODSHARE – Episode 5

Se denne neste episoden fra mini-filmserien vår. Den har fått tittelen:

«Hvorfor velger du å være en kristen?»

Ungdommene i filmen – og dere konfirmanter også – har valg å være en kristen fordi dere nå velger å bli konfirmert. De fleste av dere er døpt, og da var det dere foresatte som valgte at du skulle bli en kristen. Men, nå velger dere det faktisk helt selv. Da er det viktig å vite hva dette betyr. Uten å se på den gyldne rammen nedenfor, prøv å svare på følgende spørsmål:

- Hva ville du svart hvis noen stilte deg akkurat dette spørsmålet: Hvorfor velger du å være en kristen?

Noe annet tenke på i denne sammenheng:

- Hvordan skal folk du treffer forstå at du er en kristen?

Å leve som en troende – Eller: Å leve som kristen

Vi snur dette opp ned ettersom dette lett kan bli sett på som en fasit til spørsmålene ovenfor. Nå er de ikke ment som noen fasit. Det beste er om du kan tenke og reflektere over hvordan du selv skal leve ut et liv i troen på Gud. Her er likevel noen gode råd:

- Husk alltid det doble kjærlighetsbudet
«Elsk Herren din Gud av hele ditt hjerte, hele din sjel og all din forstand, og elsk din neste som deg selv.»

- Lev et karitativt liv.

Dette betyr at du alltid prøver å hjelpe andre, enten bare ved være et godt medmenneske, men også gjennom karitativt arbeid som f.eks. Adventsaksjonen (<https://www.nuk.no/> / <https://www.caritas.no/>) og andre innsamlingsaksjoner drevet av forskjellige hjelpeorganisasjoner.

- Vær interessert i andre og ikke bare opptatt av selv å være interessant.

- Prøv alltid å leve deg inn hvordan andre kan ha det for bedre å forstå situasjoner

du er i.

- Ta vare på deg selv. Du er et av Guds viktigste skaperverk.

Sakramentene i Den katolske kirke

Hvis dere har gjennomgått det vi ha presentert til nå, spesielt side 1 – 6 og side 10, så har dere allerede fått et lite innblikk i sakramentene, men dere har ikke fått vite så mye om hvert av dem.

De fleste av dere har sikkert en forståelse av hva **dåpen** går ut på, noe som er bra ettersom de fleste som skal konfirmeres allerede er døpt, og de som ikke er det skal døpes før de konfirmeres.

Førstekommunionen, som også de fleste har hatt, skjønner man lett er første gang man deltar i eukaristien og mottar Jesu legeme og blod, men det kan være at det er mange spørsmål rundt dette med kommunionen i seg selv.

Konfirmasjonen er dere i ferd med å lære mer om. Dere har til nå forhåpentligvis skjont at det dreier seg om at dere selv skal si ja til fortsatt å være en kristen og et medlem av Den katolske kirke, men det går mye dypere enn som så.

Kanskje velger dere som voksne å enten gifte dere eller gå inn i en orden. Noen blir kanskje til og med prest. Dette med ekteskapet vet de fleste ganske mye om, men selve **ekteskapets sakrament** kan det være greit å sette seg bedre inn i. Det samme gjelder **ordinasjonens sakrament**. Dette vet dere kanskje rett og slett ikke så mye om-?

Skriftemålet, eller **botens sakrament**, har de fleste av dere en del kjennskap til ettersom det skal skje i før man mottar kommunion for første gang. Som katolikker blir vi også oppfordret til å skrifte ofte, så det kan være noen av dere har gjort det flere ganger allerede. I våre dager er det mange som likevel stiller seg uforstående til hvordan skriftemålet gjennomføres og hvorfor det må gjøres slik.

Forhåpentligvis har ingen av dere vært så syke at dere har mottatt **sykesalving**, men kanskje kjenner noen av dere til noen som har fått nettopp dette? Her kan det være dere har mang spørsmål.

Bruk gjerne følgende side på **katolsk.no** for å lære mer om sakramentene:

<https://www.katolsk.no/tro/tema/sakramenter/artikler/sakramen>

I **YOUCAT Katekismen** kan dere lese om sakramentene i Del 2, Kapittel 2, # 193 – 271. Kapittel 1 i Del 2 tar for øvrig for seg messen og liturgien.

Det går også an å invitere menighetspresten eller kanskje ungdomspresten (tilknyttet NUK) for å få en av disse til å snakke med dere om sakramentene. Da kan det være en god idé at dere forbereder noen spørsmål i forkant som dere kan stille. På denne måten deltar dere mer i det presten snakker om, og det gjør det lettere å huske det dere blir fortalt om disse hellige handlingene som er så sentrale i Kirken og i vårt liv som katolikker.